

25. Keskiviikkona 12 p. huhtikuuta 1944

kello 19.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia:

Ulkopuolella päiväjärjestyksen esitellään:

Valtioneuvoston tiedonanto poliittisesta tilanteesta 49

Puhetta johtaa puhemies Hakkila.

Nimenhuudon asemesta merkitään läsnä-oleviksi ne edustajat, jotka osallistuivat edelliseen tämpäpäiväiseen täysistuntoon ja lisäksi edustaja Heikinheimo.

Valtioneuvoston tiedonanto poliittisesta tilanteesta.

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen esitellään valtioneuvoston tiedonanto. Sitten kun keskustelu asiasta on julistettu päättyneeksi, esitän eduskunnan hyväksyttäväksi sen päiväjärjestykseen siirtymisen sanamuodon, joka on säädetty valtiopäiväjärjestyksen 36 §:n 1 momentissa. Niiden, jotka eivät hyväksy tällaista yksinkertaista päiväjärjestykseen siirtymistä, tulee valtiopäiväjärjestyksen 36 §:n 2 momentin mukaan keskustelun aikana tehdä ehdotuksensa joko asian valiokuntaan lähettämistä taikka perustellun päiväjärjestykseen siirtymisen hyväksymisestä. Jos halutaan tehdä työjärjestyksen 52 §:n 2 momentissa edellytetty ehdotus päätöksen teon siirtämisestä, on sellainenkin ehdotus tehtävä ennenkuin keskustelu on julistettu päättyneeksi.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelu:

Ed. Reinikainen: Hallituksen tiedonannosta käy selville, että hallitus eduskunnan toivomuksen mukaisesti on jatkanut keskusteluja rauhanehdoista Neuvostoliiton kanssa ja voi nyt eduskunnalle esittää täsmälliset välirauhan ehdot. On todettava, että aikaisemmin erinäisiltä ulkolaisilta tahoilta rauhanehtojen eri kohtiin nähden annetut Suomelle edulliset tulkinnat eivät ole pitäneet paikkaansa. Päinvastoin ehdot ovat osoittautuneet ankarammiksi kuin täällä yleensä edellytettiin. Lisäksi ne ovat sellaiset, ettei maamme niitä voi nyt täyttää.

Sodan eri vaiheissa on sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä painostanut maamme sodasta irtautumisen välttämättömyyttä itsenäisyyden ja vapauden pohjalla. Mahdollisuutta ei tällaiseen toistaiseksi kuitenkaan ole ilmaantunut. Suurvaltasota jatkuu yhä kiihtyen. Se tuhoaa ihmishenkiä, taloudellisia sekä kulttuuriarvoja siinä määrin, ettei maailman sodankäynnin historia sitä tunne. Totaalisuudessaan on se vienyt pienet kansat mukanaan näiden tahtoen tai tahtomatta. On kuitenkin alettu puhua jo sodanjälkeisestä ajasta. Työväenluokka on pitänyt tärkeänä, että kansojen väliset suhteet olisi järjestettävä kansojen itsemääräämisoikeuden perustalla, jolloin jokaisella kansalla olisi oikeus elää kansallisten rajojensa sisällä vapaana ja itsenäisenä. Sodan alkuaikoina annettiinkin tämän suuntaisia lupauksia Atlannin julkutuksessa ja johtavien valtiomiesten lausunnoissa. Olisi toivottavaa, että nämä eivät sodan tuhoissa ja hirvittävässä häviyksessä unohtuisi ja ettei sodan jälkeisessä raunioituneessa Euroopassa vallitsisi

väkivalta ja vääryys, etteivät pienet kansat menettäisi vapauttaan ja itsenäisyyttään eikä niiltä pirstottuina ja taloudellisesti orjuutettuina riistettäisi elämisen ja kehityksen mahdollisuutta.

Meille esitetyt ehdot voivat saattaa kansamme tällaisen vaaran alaiseksi.

Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä yhtyy hallituksen käsitykseen siitä, että nyt esillä olevat rauhanehdot ovat rasakat ja vaikeat täyttää, minkävuoksi ei niitä voida sellaisenaan hyväksyä. Ryhmämme mielestä olisi Suomen taholta kuitenkin edelleen selvästi korostettava maamme vilpittömyyden rauhanhalua ja pitäisi toimia siihen suuntaan, että keskusteluja voitaisiin jatkaa päämääränä hyväksyttävät ehdot. Tässä mielessä sosialidemokraattinen eduskunta kannattaa yksinkertaiseen päiväjärjestykseen siirtymistä.

Ed. Kukkonen: Herra puhemies! Eduskunta käsittelee nyt lyhyen ajan kuluessa kolmatta kertaa kysymystä rauhan palauttamisesta Suomen ja Neuvostoliiton välille. Meille alkuaan asetettujen ehtojen tuhoisista seurauksista, jos vaatimuksiin olisi suostuttu, ei hevin voinut olla eri mieltä. Niihin oli kuitenkin toivottu saatavan selvennyksiä ja olennaisia lievennyksiä. Erityisesti oli läntisessä naapurimaassa pidetty jopa ilmeisenä, että ehtojen tekstiä tulnaisiin selittämään kevenävään suuntaan. Hallitus onkin velvollisuutensa mukaisesti koettanut saada selville, oliko ja minkälaisiin muutoksiin mahdollisuuksia. Selonteosta ilmenee, että selvyys on peräisin autenttisista lähteistä ja että se on lopullinen. Vastaus on merkittävä kaikissa suhteissa kielteiseksi. Siitä tavasta, millä Neuvostoliitto jatkuvasti suhtautuu meidän vilpittömiin rauhanpyrkimyksiimme, voi tehdä ainoastaan yhden päätelmän: Neuvostoliitto tahtoo tuhota Suomen. Se on ollut havaittavissa kaikista naapurin otteista alkaen syksystä 1939, eikä siitä ole vallinnut epäselvyyttä myöskään nyt käytävän rauhankeskustelun kuluessa.

Tätä asiain tilaa me syvästi valitamme. Meille onnettoman päämääränsä Neuvostoliitto saavuttaisi nopeasti ja varmasti, vieläpä ilman ponnistuksia ja kustannuksia, jos me alistuisimme tarjottuihin ehtoihin. Minulla on jo aikaisemmin ollut tilaisuus

osoittaa, silloin tunnettujen ehtojen kauhistuttava kovuus, niiden suorastaan murhaava luonne. Tutustuminen täsmällistettyihin ehtoihin pudottaa varmaan suomukset jokaisen isänmaanystävän silmistä. Ne ovat suden ehdot lampaalle. Niissä ei näy rahtuakaan sovinnon tahtoa. Neuvostoliitto on nyt, mikäli siitä riippuu, lopullisesti murskannut toiveet oikeudenmukaisen ja inhimillisen kohtelun osoittamisesta meille. Kun meiltä vaaditaan sellaista, minkä tähtäminen on jo fyysillisesti mahdotonta, ei rohkeinkaan toiveajattelu kykene tätä muuria ylittämään. Tästä tosiasiasta avautuu eteemme ainoastaan yksi tie, puolustustietelun tie. Valinnan varaa ei ole. Että tiemme on oleva tuskia täynnä, ei käy epäileminen. Miten se päättyy, sitäkään ei ihmissilmä näe. Jos kulttuurikansojen seurasta pyyhkäistään pois yksi sen kunniakkaimmista jäsenistä, on syy Neuvostoliiton ja sen demokraattisten asetoverien. Mutta niin turtuneeksi emme kuvittele sivistyneen maailman omaatuntoa. Kuten monasti ennen ahdinkonsa hetkellä, isonvihan kauhutkin muistaen, Suomen kansa nytkin luottaa oikeuden ja ihmisyyden voittoon. Kaikkialla, missä minulla on ollut tilaisuus äskeisinä päivinä tavata ihmisiä, on vallinnut vain yksi mielipide: kansakunta ei voi ehdoin tahdoin luopua vapaudestaan ja isänsä maasta. Näitä kaikkein kalleimpia arvoja on vanhan suomalaisen tavan mukaisesti puolustettava. Tämä koskee Suomen aluetta kokonaisuudessaan. Mitä erityisesti Karjalaan tulee, se on maakuntiemme helmi. Neljä vuotta sitten raaka väkivalta leikkasi sen irti Suomen ruumiista. Tapahtuma järkytti syvästi kaikkien meidän mieliämme, puhumattakaan siitä tuskasta, jota Karjalan väestö itse tunsi. Silloiset kärsimykset ja myöhemmin annetut verilunnaat velvoittavat meitä. Mikäli meidän mahdollisuutemme riittävät, on murhenäytelmän toistuminen estettävä.

En voi edellyttää muuta kuin, että puolustustaistelumme jatkuu. Tämän johdosta rohkenen esittää hallituksen harkittavaksi muutaman toivomuksen.

Ulkomaiselle opinionille, erittäinkin virallisille piireille olisi ehkä syytä tehdä selväksi, miten kaiken tuhoavasti alistuminen asetettuihin ehtoihin vaikuttaisi Suomen kansallisessa, valtiollisessa, strategisessa ja myös taloudellisessa suhteessa. Niinikään

olisi kaikki mahdollinen tehtävä sen toiseikan osoittamiseksi, miten kieroja ovat ne venäläisten väitteet, että muka Venäjän turvallisuus vaatisi Suomen silpomista ja tuhoa. Turvallisuus tällä suunnalla taattaisiin paraiten antamalla Suomen elää rauhassa.

Edelleen näyttäisi olevan aihetta selvittää kysymystä, miten Neuvostoliiton vaatimuksia on Atlantin julistuksen valossa arvosteltava, vaikka julistuksen merkitystä ei pidäkään liioitella. Vihdoin olisi sopivin keinoin hälvennettävä ulkomailla valitsemia harhakäsityksiä Suomen väitetystä syyllisyydestä vuonna 1941 puhjenneseen sotaan. Jos näissä suhteissa onnistuttaisiin jotakin aikaansaamaan, olisi se omansa edistämään oikean asiamme voittoa.

Yksimielisyys ja usko ovat kuitenkin maalaisliiton eduskuntaryhmän mielestä varmin turvallisuutemme tae. Kaikkien hajoitusyritysten, kotimaisten tai ulkoa tulevien täytyy kilpistyä Suomen kansan itsesäilytysvaistoa vastaan. Panen mielihyvin merkille, että hallituskin katsoo huolenpidon rauhasta kuuluvan hallitukselle ja eduskunnalle. Odotettava on, että hallitus kohtelee hajoittavia voimia tämän kantansa mukaisesti.

Vaikka me emme taistelekaan yksin, meidän kohtalomme on kuitenkin ensisijaisesti omassa kädessämme. Tätä kättä ei ohjaa sokea uhma, vaan velvollisuuksistaan tietoinen yhteistahto. Toivo ja usko taasen, kuten kansamme historia osoittaa, ovat ennenkin näytelleet tärkeätä osaa henkisen voiman antajina; ilman niitä ei ole kansallista tulevaisuuttakaan.

Lujasti luottaen siihen, ettei kovinkaan kohtalonisku kaada yksimielistä kansaa, edustamani ryhmä kaikilla äänillään kannattaa tässä asiassa hallitusta ja sen pyytämää yksinkertaista siirtymistä päiväjärjestykseen. Maalaisliiton eduskuntaryhmä yhtyy myös siihen selonteossa esiintyvään käsitykseen, että neuvottelujen rauhasta nyt esiintyvin edellytyksin on katsottava päättyneen.

Ed. Horelli: Herra puhemies! Hallitus on meille tänään antanut selvityksen siitä, mitä herrat Paasikivi ja Enckell saivat Moskovon käynnillään tietää. Niinikään hallitus on täysin selvästi esittänyt oman

yksimielisesti kielteisen kantansa ehtojen hyväksymisen suhteen.

Venäjän esittämät välirauhan ehdot ovat yksityiskohtienkin tultua nyt selvitettyiksi kovennetut siitä, mitä ne olivat helmikuun lopulla esitetyssä ylimalkaisemmassa muodossaan. On siis käynyt aivan päinvastoin kuin mitä erikoisesti ulkomailla arveltiin puhuttaessa pitkälti ja laveasti ehtojen tulkinnasta ja lievennyksistä. Me itse, tuntien venäläisten menettelyn ehkä paremmin kuin muut, olemme alusta lähtien olleet epäluuloisia asian suhteen. Tämä käsityksemme on saanut nyt vahvistuksen. Me suomalaiset, tuntien omat mahdollisuutemme, ymmärrämme nyt entistäkin paremmin, että puheena olevia ehtoja ei voida hyväksyä, kuin myös että Venäjä ei ole niitä siinä mielessä edes esittänyt. Jo määräaikojen lyhyys on siitä selvänä todisteena. Venäjän hallitus ei ole tällä hetkellä tarkoittanut rauhan aikaansaamista kanssamme. Katsooko se voimantunnonaan sen eri syistä nyt tarpeettomaksi, haluten tästäkin päättää vasta lopullisessa rauhanteossa, vai haluaisiko se tässä vaiheessa saada vain liittolaistensa siunauksen pyrkimyksilleen, taikka onko, mikä on todennäköisintä, sen päämääränä sodan keskelläkin jatkuvasti sama pyrkimys, mikä on viidettäkymmentä vuotta maassamme saatu raskaasti tuntea, se saataneen nähtävästi lähivuosien aikana selvitettyksi.

Ehtojen sisällön täydellisesti tunnetuksi tulemisesta on kuitenkin nytkin ollut etua. Paitsi että useissa maissa on ruvettu avoimesti myöntämään näiden ehtojen hyväksymisen mahdottomuus, on Venäjän toimesta meidän omasta keskuudestamme jälleen hävitetty rippeetkin sellaisesta luulosta, että siltä taholta olisi odotettavissa mitään suopeamielisyttä maatamme kohtaan. Tämän jälkeen Suomen kansa tulee jatkamaan puolustustaisteluaan yksimielisempänä kuin koskaan ennen.

On selvää, että vihollisemme tulee, ei vain taistelurintamalla, vaan muutenkin, koettamaan monin keinoin toimia maatamme vastaan. Tästä johtuen tulee maamme hallitus luonnollisesti mitä suurimmalla valppaudella edelleenkin koettamaan seurata vihollisen pyrkimyksiä ja pitämään myös eduskuntaa tietoisena tapahtumista. Kun nämä asiat useasti ovat sellaisia, että nii-

den saattaminen julkisen sanan palstoille ei ole maallemme eduksi, on hallituksen tiedonannossaan lausuma ajatus, että rauhan-ehdoista ensi sijassa tulee olla päättämässä hallituksen ja eduskunnan ja ettei niitä kaikissa vaiheissaan saateta julkisuuteen, pidettävä oikeana, jotenka julkisuudessa on näitä koskevat kysymykset saatava esittää vain hallituksen ohjeiden mukaisina.

Meidän sotamme tulee siis edelleen jatkumaan minkään lopputuloksen olematta tällä hetkellä näkyvissä. Voimme kuitenkin elää luottavaisella mielellä, koska sodan johto on kokeneimmissa ja parhaissa käsissä, mitä meillä löytyy, ja koska sotaväkemme on sekä koulutuksensa että vastuuntuntonsa puolesta ensiluokkaista. Jos meillä puolustusmahdollisuuksissamme ilmestyy jotakin heikkoutta, ei se johdu suinkaan sodan johdosta eikä joukko-osastojen puolustustahdosta, vaan ennemminkin materiaalin osalta. Tällöin on meidän kaikkien muistettava, mistä me olemme siinä suhteessa suurimman avun saaneet. Vain Saksan valtakunta on tehokkaasti tukenut meitä. Sen puolustuslaitokselle antama materiaalmäärä, verrattuna muualta tulleseeseen, on mahdollisimman ylivoimainen. Myös siviiliväen samasta maasta saama osuus on yhtä suuri, ja kun tiedämme, mikä sotilaallinen merkitys sanottulla valtakunnalla on meidän maamme turvaamisessa Venäjää vastaan muutenkin ollut tämän sodan aikana, on luonnollista, että tätä voiman ja välttämättömän sekä ainoan avun lähdeä on edelleenkin koetettava käyttää hyväksemme. Tämä välttämättömyys puolestaan määrää ilman muuta poliittisen suhtautumisemme Saksaakohtaan täysin suoraksi ja lojaaliksi. Suhteittemme oikea hoitaminen Saksaan on vallankin näissä oloissa maallemme välttämättömpää kuin ehkä koskaan tätä ennen.

Ilmoitan, herra puhemies, että kokoomuspuolueen eduskuntaryhmä yksimielisesti kannattaa yksinkertaista päiväjärjestykseen siirtymistä.

Ed. Furuhielm: Herr talman! De villkor för vapenstillestånd mellan Finland och Rådsunionen, som genom regeringens försorg införskaffats och bragts till riksdagens kännedom, äro icke möjliga att godkänna. De ställa Finlands folk inför krav, som icke allenast äro övermäktiga

att uppfylla, utan även blottställa livsviktiga försvarsintressen. Svenska riksdagsgruppen är ense med regeringen om att vapenstillestånd och fred icke kunna byggas på dessa förutsättningar. Gruppen röstar därför enhälligt för enkel övergång till dagordningen.

Svenska riksdagsgruppen understryker emellertid nödvändigheten av att regeringen, såsom ock statsministern antydde, icke betraktar bemödandena att ernå vapenstillestånd och fred såsom avslutade, utan att regeringen tager vara på varje möjlighet att på de inledda förhandlingarnas väg nå fram till en antagbar uppgörelse.

Slutligen önskar gruppen framhålla att, även om det är nödvändigt att återhållsamhet i den offentliga diskussionen i fredsfrågan iakttagas, folket dock icke helt får ställas utanför den offentliga behandlingen av denna sak, som framför andra är en livsfråga för vårt land.

Ed. Salmiala: Herra puhemies! Isänmaallisen kansanliikkeen eduskuntaryhmä on suurella tyydytyksellä vastaanottanut hallituksen tiedonannon, että hallitus on yksimielisesti päättänyt hylätä ulkoasiainkomissaari Molotovin viime maaliskuun 26 päivänä Suomelle osoittamat välirauhan ja rauhan ehdot, joitten hyväksyminen merkitsisi varmaa tuhoa kansalliselle olemassaolollemme, valtiolliselle itsenäisyydellemme ja sosiaaliselle hyvinvoinnillemme. Minkälaiseksi jatkuva puolustustaistelumme muodostuneekin, niin sen lopputulos ei pahimmassakaan tapauksessa voi tulla tuhoisammaksi kuin se olotila, johon ulkoasiainkomissaari Molotovin ehtojen hyväksyminen kansamme varmasti veisi. Eduskuntaryhmä toivoo, että eduskunta niinikään yksimielisesti hyväksyisi hallituksen kannan ja olisi siten yksimielisyyden esikuvana kansallemme sen taistelussa olemassaolostaan. Isänmaallisen kansanliikkeen eduskuntaryhmä toteaa samoin tyydytyksellä pääministerin tiedonannossa sen kohdan, jossa sanotaan, että hallitus katsoo, että rauhan-keskustelun jatkaminen julkisuudessa tämän jälkeen vahingoittaa asemaamme ja puolustustaisteluamme. On todellakin korkea aika luopua erillisrauha-ajattelusta ja lopettaa julkisuudessa keskustelu sodasta irroittautumisesta, sillä siitä tähän asti aiheutunut haitta maallemme on niinhyvin

ulko- kuin sisäpoliittisesti ollut jo kyllin suuri, samalla kuin se on heikentänyt puolustustaisteluumme. Oletamme, että hallituksen esittämään käsityskantaan sisältyy myös tarkoitus, että valtiovallan taholta vihdoin myös pannaan tehokas sulkusille moninaiselle propagandalle, jolla on koetettu kypsyttää kansaamme erillisrauhaan kylvämällä sen keskuuteen epätoivoa ja epäuskoa tulevaisuuteen nähden ja pyrkimällä heikentämään sen taistelutahtoa. Tätä propagandaa on vihollismaiden taholta taitavasti harjoitettu ennen kaikkea Skandinaviasta käsin käyttämällä välikappaleina ruotsinmaalaista sanomalehdistöä, värillistä aikakauslehdistöä y. m. Näitä vihollismaiden etuja skandinavismien varjolla ajavia painotuotteita on maahamme saatu tuoda ja täällä levittää melkein vapaasti. Niinikään on meidän oma tiedotuslaitoksemme n. s. puolueettomuuden nimissä levittänyt radion ja sanomalehdistön kautta vihollismaiden tiedotuslaitoksen uutisia y. m. propaganda-aineistoa, joka on ollut omiansa synnyttämään kansan keskuudessa levottomuutta ja heikentämään sen uskoa asiamme voittoon. Tästä on käsityksemme mukaan nyt tehtävä jyrkkä loppu ja tiedotustoimintamme suunnattava kansamme taistelutahdon tehostamiseen ja niiden voimien lujittamiseen, jotka ovat välttämättömiä puolustustaistelumme viemiseksi onnelliseen loppuun.

Edellä esitettyyn viitaten pyydän saada ilmoittaa, että isänmaallisen kansanliikkeen eduskuntaryhmä tulee yksimielisesti kannattamaan yksinkertaista siirtymistä päiväjärjestykseen.

Ed. Heiniö: Herra puhemies! — Kun hallitus tänään on jättänyt Suomen hallitusmuodon mukaisesti eduskunnan ratkaistavaksi kysymyksen rauhanehtojen hyväksymisestä, on eduskunta tunteva sen suuren vastuun, mikä sille kansan valitsemana edustajistona on asetettu. Yksimielisiä lienemme rauhankaipuussa raskaiden sotavuosien jälkeen, mutta sanottakoon se heti, että rauhankaipuumme ei saa viedä meitä kunnioittomien ehtojen hyväksymiseen, eikä tekoihin, jotka voitaisiin osoittaa petokseksi tulevia sukupolvia kohtaan. Sotilaallinen ja taloudellinen asemamme eivät ole suinkaan sellaisia, että ne pakot-

taisivat hyväksymään mitkä tahansa meille sanellut rauhanehdot. Suomen kansa seisoo edelleen pystypäisenä, sen armeija on lyömätön, sen vuoksi ei ehtojen sanelu voi olla yksipuolista. Häätäntyneet kansalaisemme, joille rauhantekeminen ehdoilla millä tahansa on tullut pakkomielteeksi, muistakoot mieluummin talvisotamme siiveellistä ja oikeudellista asennetta kuin viittauksia joihinkin historiallisiin rauhantekoihin, joilla ei ole aina vertauskohtia.

Meille esitetyt rauhanehdot ovat tällä kerralla vastaanotetut Neuvosto-Venäjän päämajasta, Kremlistä, ja on niitä näin ollen pidettävä lopullisina tällä haavaa, eikä enää keskustelua n. s. lievennistä ehdoista kansan hämäämiseksi voitane tarkoituksellisesti jatkaa meillä enempää kuin ulkomaiden lehdistäkään. Sanottakoon vielä, että nyt käsiteltäväksi annetut ehdot eivät oleellisesti eroa aikaisemmista, paitsi mikäli ne eriteltynä selvytydessään esiintyvät entisiä ankarampina ja edelleen kohtuuttomina ja kaiken lisäksi määrääkoihin nähden täysin mahdottomina, antaen jo alkuun ajatuksen, että niiden täyttämistä aikamääriin nähden ei voida luvata ja että ne jo sellaisina sisältävät näin ollen ilmeisiä riidan aiheita arvaamattomine seurauksineen.

Voidaan syyllä kysyä, minkälaisen rauhahan ja aseman ne takaisivat Suomelle. Ilman muuta on selvää, että niiden hyväksymisellä me emme pääsisi irti sodasta, koska jo ensimmäinen kohta täyttämään pantuna voisi tuoda mukanaan uuden sodan ja lisäksi kunnioittoman hyökkäyksen sotavoimia vastaan, jotka ovat taistelleet vuosia vihollistamme vastaan. Ei voi välttyä tässä yhteydessä ajatuksesta, emmekö rauhanehtojen hyväksymisellä hankkisi itsellemme Italian kansan onnetonta kohtaloa.

Maailmansodan luomista ja tuomista välittömistä seuraamuksista emme pääsisi irti missään tapauksessa. Vaikeutenamme olisi — ja voi olla kyllä kaikissa tapauksissa — elintarvikepuola, koska 250—300 milj. kilon leipäviljan vajuusta emme pysty täyttämään sen jälkeen, kun Petsamo olisi meiltä riistetty mahdollisena ulkomaankaupan tienä ja Itämeri suljettuna saksalaisten toimesta. Jos asemaamme nyt pidetään epävarmana suursodan sotaonnen vaihtelujen vuoksi, ei se ainakaan varmistuisi vähää-

kään taloudellisesti, vielä vähemmän poliittisesti.

Ehtojen toinen kohta, vaatimus Karjalamme luovuttamisesta toistamiseen vihollisillemme, on sydäntä raastava. Se on sitä vanhan kansallisen asuma-alueemme vuoksi, isänmaamme yhteyteen erottamattomasti kuuluvana — ja yhtä hyvin kuin pidimme sen puolustamista kansallisena velvollisuutenamme syksyllä 1939, on se oleva sitä edelleenkin, koska muutoin tuomitsisimme sen päätöksen, jonka eduskunta teki kohtalokkaana yönä Vallilan työväentalossa marraskuun viimeisenä päivänä 1939 Neuvostovenäjän tehdessä ensimmäisen raa'an hyökkäyksensä pääkaupunkia vastaan. Eduskunta valitsi silloin puolustussodan häpeällisen antautumisen sijasta ja sen luottamus sankarillisiin puolustajiin ei ole ollut pettymys. Olisiko nyt järjestettävä uhrautuville puolustajille pettymys eduskunnan taholta luopumalla Karjalasta ensiksikin kaikkine puolustusmahdollisuuksineen ja toiseksi valtakunnan osasta, joka kunniakkaasti, tarmokkaasti ja ahkerasti on ollut rakentamassa yhteistä elämää ja Suomen tulevaisuutta. Tuntuu tässä yhteydessä alentavalta viitatakin niihin suuriin taloudellisiin menetyksiin, joita Karjalan luovuttaminen toisi tullessaan, kun ajatus ja sydän kiintyvät tässä vaiheessa yksinomaan siihen kansalliseen onnettomuuteen, joka Karjalaa ja sen kansaa muun Suomen ohella kohtaisi. Kysytään, olemmeko jo uudelleen pakon edessä ja vastaus on oleva kielteinen. Jos tässä menettämme uskomme asiamme oikeutekseen, menettämme paljon muuta kallista, jota ei voi rahassa ja tavaraissa arvioida.

Entä sitten ehtojen neljäs kohta, armeijamme demobilisatio hetkellä, jolloin se puolustustahtoisena ja -kykyisenä seisoo vartiossa asemissaan. Suunnitellessamme vuosikymmenet puolustustamme oli lähtökohtanamme, ei suinkaan miljoonia käsittävien vihollismassojen lyöminen, mutta kyllä sellaisen vahvan aseellisen puolustuksen luominen, joka meille ominaisissa olosuhteissa voisi rajojemme ylittäjälle antaa iskut, joiden vaikutusta sen olisi syytä kaivata ei vain suurien menetysten vuoksi, vaan myöskin pelosta menettää arvovaltansa, kuten talvisotamme jo niin selvästi osoitti. Mutta tärkeintä olisi sittenkin kansallisen puolustuksen vaarallinen heikentä-

minen demobilisatiolla, johon voisi suostua vain lyöty armeija. Armeijamme demobilisatio vihollisen määräyksestä veisi tulevien polvien armeijalta tahdon ja sisäisen ryhdin, puhumattakaan kunnia-käsittteen epäilyttävästä himmenemisestä vuosikymmeniksi, edelleen puolustuksemme suureksi tappioksi. Herra pääministerin lausunto siitä, että nykyisissä epävakaisissa oloissa on valtakunnan suvereenisuuden edellytyksenä mobilisoitu armeija, on täysin oikea, eikä Suomi myöskään voi luopua oikeudestaan itse päättää armeijansa vahvuudesta.

Rauhan kysymyksen toisessa käsittelyssä viittasin jo ehtoon sotavahinkorvauksista, mikä nyt on saanut kylmän todellisuuden mukaisen selvityksen. Vaikka meille ei olisi esitetty mitään muita vaatimuksia kuin tämä talouttamme vakavasti uhkaava ehto, joka kirjaimellisesti läpivietyinä johtaisi kansaamme perikatoa kohti, olisi sen hyväksyminen arveluttavaa. Talousmiehemme ovat laskeneet vaadittujen sotakorvausten menevän runsaasti yli voimiemme. Kun työmme ja uhrauksemme eivät riittäisi vaatimusten täyttämiseen, olisi meillä edessä kaiketi valtion omaisuuden pakko-panttaus edessä: rautatiemme saattaminen vieraan valtakunnan valvonnan alaisiksi ja hallintaan, teollisuutemme samoin ja lopuksi ehkä kallein kaikista, valtakunnan työvoima. Saattaa kysyä, onko tarkoitus köyhyyden ja kurjuuden kautta kuljettaa maa alistumaan neuvostolaiseksi.

Ja lopuksi viimeinen ehto, Hankoa koskeva, josta Neuvosto-Venäjä pitää mahdollisena luopua, mikäli muut kuusi ehtoa Suomen taholta hyväksytään. Onko sanonta „pitää mahdollisena luopua” diplomaattinen, kun suora sanonta „luopuu vaatimasta”, olisi vailla tulkintoja ja arvailuja perimmäisestä tarkoituksesta.

Tarkastelipa asetettuja ehtoja missä mielessä tahansa, ne ovat lohduttomat ja sellaisina mahdollottomat hyväksyä. Kun kansamme oikeustajunta ei tunnusta tahollamme tapahtuneen kansainväliseen oikeuteen kohdistunutta rikosta, sellaisena ei toki voida pitää maan rajojen puolustamista, taistelua vapaudesta ja itsenäisyydestä, ei se katso voivansa alistua, ei uhan eikä väkivallan edessä sille tuhoisiin rauhanehtoihin. Jos se täten jatkuvasti valitsee taistelujen tien, se tekee sen kansakunnan onnea ja kunniaa ajatellen, tietoisena siitä, että se

polvistuneena asemahdin edessä ei voi enää kansana elää, eikä voittaa taisteluaan. Näin ajatellen se rohkenee tehdä päätöksensä, jota se pitää ainoana mahdollisena ja ainoana oikeana tällä hetkellä.

Kuultuaan hallituksen tiedonannon Kansallisen Edistysmielisen puolueen eduskuntaryhmä ilmoittaa yksimielisesti kannattavansa yksinkertaista päiväjärjestykseen siirtymistä.

Ed. Luukka: Herra puhemies! Hallituksen tämpäpäiväisessä tiedonannossa mainittiin yhtenä rauhan saannin ehtona Karjalan luovuttaminen. Vaikka eduskunta yksimielisesti hyväksyykin hallituksen tiedonannon, niin on asian tässä vaiheessa syytä esittää asiaa myöskin Karjalan kohdalta ja karjalaiselta näkökulmalta.

Karjala on irrottamaton osa valtakunnastamme. Ilman Karjalaa ei tämä valtakunta voi ajan mittaan pysyä itsenäisenä valtakuntana. Karjala on rajapyykki idän ja lännen välillä. Voitokas armeijamme on sen raskain veriuhrin valloittanut takaisin viholliseltamme. Heti taistelevan armeijamme jäljillä seurasi karjalainen väestö entisille asuinpaikoilleen rakentamaan ja viljelemään uudelleen sodan hävittämää maakuntaa. Maamme hallituksen ja eduskunnan yksimielisin päätöksiin on tämä maakunta juhlallisesti ja perustuslaillisessa järjestyksessä yhdistetty muuhun valtakuntaan. Karjala on elintärkeä osa valtakunnastamme maanpuolustukselliselta kannalta. Sen on historia jo aikaisemmin ja sen on myöskin nykyinen puolustustaistelumme osoittanut. Tarvitsee vain silmätä Suomen itärajaa osoittavaa karttaa voidakseen todeta, miten ratkaiseva merkitys Karjalalla ja nimenomaan Karjalan kannaksella on maanpuolustuksen kannalta. Karjalan kannaksen puolustuslinja on tällä hetkellä noin 80 kilometrin pituinen, mutta Moskovan pakkorauhassa määrätyn kaakokaisen maarajan pituus on noin viisi kertaa niin pitkä eli noin 400 kilometriä. Sen puolustaminen vaatii joukkoja ainakin viisi kertaa niin paljon kuin sen linjan puolustaminen, missä armeijamme nyt seisoo. Karjala on elintärkeä osa valtakunnastamme myöskin taloudellisessa mielessä. Sen 500,000 henkeen nouseva asukasmäärä edustaa enemmän kuin 1/8 osaa maamme väestöstä. Palautetun Karjalan maataloustuo-

tanto edusti ennen sotia yli 10 % maamme maataloustuotannosta ja äskettäin on julkisuudessa esitetty asianomaisen hallituksen jäsenen haastattelu, jonka mukaan palautetun Karjalan sato edustaa jo kuluvana vuonna yhden kuukauden kulutusta koko maamme väestölle, eivätkä Karjalan viljelysmahdollisuudet ole vielä läheskään kaikki käytetyt. Edelleen on vielä tänä päivänä hallituksen tiedonannossa mainittu, että Karjalan osuus maamme vientiteollisuudesta oli 15 %.

Karjalan sadolla on näinollen jo tällä hetkellä mitä suurin merkitys maamme elintarvetuotannolle, ja ensi vuonna tulee sillä ilmeisesti olemaan ratkaiseva merkitys kansamme toimeentulolle.

Koko sen ajan, minkä palautettu Karjala on jälleen ollut valtakunnan yhteyteen liitettynä, on sen väestö tulevaisuuteen rohkeasti luottaen rakentanut ja viljellyt Karjalaa koko maan turvaksi ja menestykseksi. Karjalan asukkaille on perustulaisissa turvattu samat oikeudet kuin maamme muittenkin maakuntien asukkaille niin asuinpaikkaan ja omaisuuteen kuin muihinkin kansalaisoikeuksiin nähden. Vaikka näin on ja vaikka Karjalan merkitys pitäisi olla tunnettu kaikille maamme asukkaille, ovat Karjalan väestö ja sen edustajat saaneet hämmästykseseen ja pettymyksen todeta, että tänä aikana, jolloin voitokas armeijamme, vahvempina kuin milloinkaan, seisoo linnoitetuissa asemissaan valtakuntamme vapauden turvana, on Karjalan viholliselle luovuttamiseen valmistusta mielialaa hämmästyttävän runsain määrin esiintynyt laajoissa, jopa vastuunalaisissakin piireissä maassamme. Karjalan väestö ei ole voinut eikä voi ymmärtää tätä. Samanaikaisesti on se edelleen voinut todeta, että ne karjalaisten taholta esiintyneet pyrkimykset, joiden tarkoituksena on ollut valtakunnallisen kokonaisuuden esiintuominen, Karjalan merkityksen selventäminen niin maanpuolustuksen kuin taloudellisenkin asemamme kannalta, on estetty pääsemästä julkisuuteen. Sensijaan on valtakunnallista puolustustahtoa heikentävää ja käsitteitä sekoittavaa rauhanoffensiivia saatu jatkuvasti maassamme harjoittaa vielä senkin jälkeen, kun vihollisemme rauhanehdot ovat tulleet julkisuuteen. Yhtenä esimerkkinä tällaisesta yksipuolisesta holhouksesta saanen mainita, ettei karjalai-

sen väestön edustavimman kokouksen, Karjalan Liiton, vuosikokouksen julkilausumaa ole saatu julkaistuksi sanomalehdissä, vaikka koko julkilausuma oli valtakuntaa rakentavassa mielessä kirjoitettu.

Tämänpäiväisessä tiedonannossaan hallitus varsin lyhyesti mainitsee Karjalan ainutlaatuisesta merkityksestä maallemme. Hallitus ilmoittaa tiedonannossaan, että Karjalan puolesta täytyy olla edelleenkin valmis suuriin uhreihin. Tämä ei ole tarpeeksi selvästi sanottu. Ne uhrit ja uhraukset, jotka tehdään Karjalan puolesta ja Karjalassa, eivät ole yksinomaan Karjalan puolesta annettuja, vaan ne ovat valtakuntamme kokonaisuuden puolesta annettuja ja annettavia. Karjala ei voi eikä saa olla mikään kauppahinta, jolla muun maamme itsenäisyys näennäisesti koetetaan säilyttää. Jos Karjala luovutetaan taistelutta, niin on kohta koko maamme itsenäisyys menettä.

Meidän puolustustaistelumme ei ole vain taistelua Karjalasta, vaan se on taistelua valtakuntamme itsenäisyydestä ja kansamme vapaudesta sekä olemassaolosta. Niiden rauhanehtojen, mitkä jo aikaisemmin on eduskunnalle esitetty ja joiden tarkistettu painos nyt tänään on uudelleen esitetty, tarkoituksena on tehdä maamme täysin puolustuskyvyttömäksi, aiheuttaa täällä sisäisiä erimielisyyksiä sekä tuhota meidät taloudellisesti ja siten helpottaa ei ainoastaan Karjalan, vaan koko maamme anastamista ja kansamme tuhoamista.

On selvää, ettei kansamme nyt eikä vastaisuudessaakaan voi suostua ehtoihin, jotka merkitsevät maamme ja kansamme tuhoa. Myöskin on selvää, ettei valtiotalta tällaisten meille esitettyjen ehtojen perusteella voi lähteä neuvottelemaan rauhasta vielä vähemmin vapaaehtoisesti peräyttämään joukkojamme niistä vahvoista asemista, joissa ne nyt ovat. Karjalan kansa ja sen edustajat täällä eduskunnassa vetoavat

maan hallitukseen ja eduskuntaan, ettei missään vaiheessa vedetä armeijaamme vapaaehtoisesti sen nykyisistä asemista ennenkuin koko maamme alueellinen koskemattomuus ja itsenäisyyden säilyminen on taattu. Karjalan kansalla on oikeus odottaa maan hallitukselta ja eduskunnalta vakuutusta siitä, että koko valtakunta, sen armeija ja kotirintama jatkuvasti seisovat yksimielisenä Karjalan turvana, niinkuin Karjala kautta aikojen on seissyt yhtenä miehenä valtakunnan vapauden turvana. Samalla Karjalan kansa odottaa, että tämä julkisesti ja selvästi tiedoitetaan koko kansalle.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Valtiopäiväjärjestyksen 36 §:n 1 momentin mukaisesti esitän nyt eduskunnan hyväksyttäväksi päiväjärjestykseen siirtymisen, jonka sanamuoto on seuraava: „Saatuana tiedonannon eduskunta siirtyy päiväjärjestykseen.”

Kun muuta ehdotusta ei ole tehty totean, että eduskunta on yksimielisesti hyväksynyt puhemiehen ehdotuksen yksinkertaisesta päiväjärjestykseen siirtymisestä.

Asia on loppuun käsitelty.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi perjantaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 19,53.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.